

Úti beszámoló

Networking látogatás a „Stream of Usserød” projektnél

2019. május 22. Kokkedal (Dánia)

A többnapos dán networking keretében az első meglátogatott projekt az Usserød patak koordinált kezelését célozta a patak vízgyűjtőjén érintett önkormányzatok összefogásával. Dániában az önkormányzatok nagyobb, jelentős gazdasági önállósággal bíró közigazgatási egységek, a meglátogatott helyszínen például egy 40.000 lakosú, több, jóformán összenőtt települést egyesítő önkormányzat látott bennünket vendégül. A projektvezető elmondása szerint a három érintett önkormányzat (Fredensborg - Horsholm - Rudersdal) felismerte, hogy csak közösen tudják a 8 km hosszú patakot a lakosság megelégedésére kezelni, ezért építették fel a vízgyűjtő szintű együttműködést a LIFE projekt keretében. Az önkormányzatokon kívül a három helyi víziközmű-szolgáltatásokat ellátó magánvállalat is részt vesz a munkában, mivel mind a szennyvíz, mind a csapadékvíz a patakba kerül bevezetésre. A projekt tehát az önkormányzatok és a vízművek együttműködésének keretében valósult meg (2012.09.03. és 2016.02.29. között).

A projektet bemutató szakember őszintén elmondta, hogy az elején meg kellett küzdeniük a rivalizálás és a bizalmatlanság okozta nehézségekkel, míg megtanulták az érintettek, hogy miért fontos közös érdek, és hogy milyen módon lehet együtt dolgozni. Kis tematikus csoportokat alakítottak (minden akcióra külön munkacsoportot, amelyekbe minden partner delegált szakembereket), workshop-okat, brainstorming üléseket tartottak, melyeken közös ötletelés történt, illetve megvizsgálták, hogy a felmerült kérdésekre milyen válaszokat lehet adni. A partnerség jegyében minden partnernél sor került ilyen egyeztetésekre. A projekt során ők maguk is megtanulták, hogy mennyire fontos a csapatmunka, és hogy a jól összehangolt közös munka előre lendíti a projekt sikerességét.

A koordináció szempontjából előnyt jelenthet, hogy a települési problémák, igények, lehetőségek és veszélyek részletes ismeretében a helyi érintettek hatékonyabban és hitelesebben tudják képviselni a saját érdekeiket. A vendéglátó projektvezető ismertette és bemutatta, hogy milyen megoldásokat találtak és alkalmaznak sikeresen települési szinten. Bemutatásra kerültek automatizált vízszintszabályzó műtárgyak és különböző települési vízgazdálkodási megoldások, amelyek a hirtelen lezúduló csapadékvizek kezelésének eszközei lehetnek. Felmérték és funkciót adtak a településen található beépítetlen mélyterületeknek, amelyek ma már a városkép integrált részét képezik, és közösségi szerepet töltenek be.

A LIFE projektjük keretében az Uszerød patak kezelését két cél mentén tervezték meg és végzik. Elsődleges cél a 100 éves valószínűségű árvizek esetére megteremteni a lakosok számára az árvízi biztonságot. A másodlagos, de hasonlóképpen fontos céljuk megőrizni és javítani a fontos rekreációs lehetőségeket biztosító patak, a kapcsolódó tavak, tározók és időszakosan előlontható rétek, illetve erdős területek természeti állapotát. A patakon a vízjárást számítógéppel modellezték, ami segíti a további beavatkozások megtervezését is. A vízszintek szabályozását automata vízmércékkel és zsilipekkel összekötött rendszer végzi. A rendszer által gyűjtött adatok mindenki számára nyilvánosak, élőben elérhetők az interneten. A terepbejárás során számos jó példát ismertünk meg az árvízvédelem, a közösségi használat és az ökológiai állapotjavítás összeegyeztetésére:

- 1) A tavakból és patakból álló rendszeren található zsilipeket az őshonos ragadozó halak szaporodási ciklusának megfelelően üzemeltetik;
- 2) A korábban szabályozott patakmedret több helyen visszakanyargósították;
- 3) A belterület szélén található réteket szarvasmarha-legeltetéssel tartják fenn. Az előlontható rétek mentén futó út egy rövid szakasza mélyebben fekszik, így ott egyedi védelmet alkalmaztak az út mentén elhelyezett szádfal segítségével.

- 4) Az elöntésre szánt laposokban a belterületen is természetes növénytársulások (sásosok, nádasok, üde réti lágyszárúak) megtelepedését segítették elő;
- 5) A patakmedret a beépített területeken nem trapéz keresztmetszetre alakították, hanem aszimmetrikus formára, ahol az egyik oldalon kaszálják a széles, lapos nagyvízi medret, míg a másik oldalon meredekebb partot hoztak létre, ahol a növényzetet nem bolygatják, így többszintű vegetáció fejlődhetett ki, ami a vizet is árnyékolja. Ezen az oldalon egy alacsony töltés védi a lakóházakat, amelyeknek a karban tartása az ott lakók feladata.
- 6) A patak partja és az árvízvédelmi funkciót betöltő mélyfekvésű területek mindenhol a települési zöldterületi hálózat integrált részei, a közösség rekreációs igényeit is szolgálják;
- 7) A szennyvizek és csapadékvíz egyesített gyűjtését átalakították, hogy elkerüljék a vízminőséget rontó haváriákat nagy esőzések idején.

BELÜGYMINISZTERIUM

A projekt lebonyolítása során különös hangsúlyt fektettek az egyenrangúságon alapuló együttműködés közös alapelveinek és működési rendjének a kialakítására, valamint a projekt lezárulását követően a fenntartást végző operatív szervezet létrehozására. Az önkormányzatok külön költségort rendeltek a projekt fenntartásához, monitorozásához. Ennek megfelelően, a fenntartás költségeit a három önkormányzat állja, a víziközmű vállalatok pedig saját szakembereik munkaidejét biztosítják hozzá. Megmutatkozott a projektek megvalósítását követő fenntartás. A továbbiakban a lakossági kommunikációt kívánják tovább erősíteni. Az együttműködés tapasztalatait egy Kézikönyvben foglalták össze, ami a honlapjukról letölthető.

A találkozón a LIFE-MICACC projekt is bemutatásra került a koordináló kedvezményezett BM által, valamint az egyik pilot projektet megvalósító partner önkormányzat (Bátya) is bemutatta a településen tervezett prototípust, a projektben tervezett megoldást.

A projektbemutató során tanulságos volt látni, hogy az érintett közigazgatási egységek (Fredensborg - Horsholm - Rudersdal) hogyan tudtak sikeresen megvalósítani egy alulról jövő kezdeményezést. Számos konkrét gyakorlati jó példák is megismerhettünk, ami a MICACC projektben az eredmények népszerűsítését, a tájékoztatást támogathatja majd: Pl. a kis információs láda, amiben a projektről szóló tájékoztatót lehet elhelyezni, vagy a QR kódos információs panelek a megvalósítás helyszíne közelében. Összességében a Stream of Usseørd projekt több olyan elemet is tartalmazott, ami a LIFE MICACC második felében, a vízgyűjtő szintű munka során inspirációul szolgálhat.

A Stream of Usseørd projektről bővebben (angolul):

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=4268&docType=pdf

Belügyminisztérium
Önkormányzati Koordinációs Iroda

H-1094 Budapest, Balázs Béla utca 35.
Postacím: H-1093, Budapest Pf.: 314
Email: life@bm.gov.hu
<http://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/>

LIFE-MICACC projekt
LIFE16 CCA/HU/000115

